

Mądry Polak po wodzie - podsumowanie

Podczas debaty "Mądry Polak po wodzie, czyli przyszłość sektora wodno-kanalizacyjnego (wod-kan) w Polsce", która odbyła się 1 kwietnia w Warszawie, zaproszeni eksperci z sektora oraz parlamentarzyści dyskutowali nad scenariuszami rozwoju tej branży w Polsce.

Jednym z kluczowych problemów sektora są zróżnicowane ceny za wodę i ścieki. Różnice pomiędzy najwyższą i najniższą w kraju ceną wody i ścieków w poszczególnych gminach sięgają ponad 1300% (w gminach gdzie ceny są najwyższe – samorządy dopłacają mieszkańcom), podczas gdy najwyższa cena energii elektrycznej dla gospodarstwa domowego w Polsce różni się od najniższej od kilku do kilkunastu procent w zależności od dostawcy.

Innym istotnym tematem dyskusji był pomysł konsolidacji rozdrobnionych firm wodno-kanalizacyjnych. W Polsce istnieje ok. 1800 przedsiębiorstw zajmujących się dostarczaniem wody i odprowadzaniem ścieków, a ceny usług nie należą do niskich. Paneliści zgodnie stwierdzili, że w niedalekiej przyszłości konsolidacja jest nieunikniona, co w głównej mierze wynika z sytuacji ekonomicznej gmin. Należy jednak dodać, że nie wszystkie kraje europejskie, w których rynek wodociągowo-kanalizacyjny jest skonsolidowany mogą pochwalić się niskimi cenami usług. Warto więc zastanowić się, co i w jaki sposób należałoby zrobić, aby zatrzymać wzrost cen za wodę i ścieki w Polsce, przy zachowaniu rentowności przedsiębiorstw pozwalającej na rozwój i odtworzenie majątku. Zaproszeni goście zgodzili się, że podejmowane działania powinny być skoordynowane w skali całego kraju oraz przemyślane, aby w konsekwencji utrzymać rozwój branży przy zachowaniu wysokiej jakości oraz rozsądnych cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

Zdaniem Piotra Pieli, Partnera Zarządzającego Działem Doradztwa Biznesowego w EY, ceny usług wod-kan będą nadal rosły jeśli branża się nie skonsoliduje i nie rozpocznie szeroko zakrojonych działań optymalizacyjnych. Nie można jednak zapominać, że branża wodociągowo – kanalizacyjna wykonała tytaniczną pracę związaną z realizacją inwestycji na ogromną skalę związanych z wdrażaniem dyrektywy wodnej. W ramach tych inwestycji podniósł się znacząco odsetek mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej. Równie dużo zrobiono, żeby sprostać wymogom i normom środowiskowym i jakościowym. Jednakże nie pozostało to bez wpływu na cenę. Zdaniem ekspertów fakt, że konsolidacja może być dobrym sposobem na poprawę efektywności w branży potwierdzają niektóre przykłady z Polski, jak np. Aquanet z Poznania czy PEWiK Gdynia Sp. z o.o., do którego w latach 1998 – 2009 przyłączały się sukcesywnie gminy ościenne, wnosząc aportem majątek w postaci urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych stając się udziałowcami Spółki. Dzisiaj ta spółka może pochwalić się cenami usług niższymi niż średnia w kraju.

Kolejnym problemem sektora wod-kan jest sposób ustalania taryf. W aktualnej sytuacji prawnej władze gminy są zarówno właścicielem, jednostką kontrolującą oraz przedstawicielem odbiorców usług. Dlatego tak trudno jest wprowadzić zdrowe, w pełni uzasadnione ekonomicznie reguły ustalania cen za wodę i ścieki zarówno w zakresie prawodawstwa, jak i jego respektowania. Zdarza się jednak, że władze samorządowe nie zgadzają się na uzasadnione podwyżki cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych, w obawie przed utratą poparcia wyborców nie podejmując uchwały o zatwierdzeniu nowych taryf, które i tak po upływie 70 dni wchodzi w życie. W związku z tym, według

Raportu UOKiK-u z listopada 2011 roku prawie 55% taryf weszła w życie bez akceptacji w postaci uchwały.

Zdaniem ekspertów konsolidacja, wprowadzenie centralnego regulatora rynku wodno-kanalizacyjnego oraz działania optymalizacyjne w przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych są sposobami na zatrzymanie wzrostu cen usług. Konsolidacja sektora umożliwiłaby wykorzystanie efektu skali, poprawę efektywności operacyjnej jak i inwestycyjnej, a także usprawniłaby przepływ wiedzy jak i najlepszych praktyk pomiędzy spółkami. Wszystko to miałyby kolosalny wpływ na ceny dla odbiorców końcowych. Wypracowując swój model konsolidacyjny warto skorzystać z doświadczenia innych krajów, które zakończyły ten proces lub są w jej trakcie. Wprowadzenie centralnego regulatora zapobiegałoby bardzo istotnym różnicom w cenach, a poprawa efektywności działania firm z branży poprawiłaby ich rentowność. Jak wynika bowiem z porównania wskaźników zatrudnienia, czy rentowności w Polsce na tle innych krajów europejskich jest tutaj duży potencjał w zakresie poprawy efektywności.

W dyskusji udział wzięli:

- Olgierd Dziekoński, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta
- Marek Ast, Poseł na Sejm RP
- Andrzej Czerwiński, Poseł na Sejm
- Mirosław Maliszewski, Poseł na Sejm RP
- Grzegorz Napieralski, Poseł na Sejm
- Cezary Olejniczak, Poseł na Sejm
- Paweł Poncyłjusz, Pełnomocnik Polski Razem Jarosława Gowina w Województwie Mazowieckim
- Mateusz Balcerowicz, Zastępca Dyrektora Departamentu Zasobów Wodnych, Ministerstwo Środowiska
- Paweł Chudziński, Prezes Zarządu Aquanet
- Hanna Krajewska, Prezes Zarządu Wodociągów Warszawskich
- Serge Bosca, Prezes Zarządu Saur Neptun Gdańsk
- Zygmunt Niewiadomski, Dyrektor Instytutu Ekonomii Politycznej, Prawa i Polityki Gospodarczej w Szkole Biznesu SGH, Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego oraz Andrzej Zwara, Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, kancelaria Głuchowski Siemiątkowski Zwara
- Piotr Piel, Partner, EY